

Sygn. I C 252/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Kopania
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Elżbieta Drozd

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2019 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej

z siedzibą w W.

przeciwko W. W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego W. W. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 125.000 zł (sto dwadzieścia pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 kwietnia 2018 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. nie obciąża pozwanego kosztami procesu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt IC 252/18

UZASADNIENIE

Powód, (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., wniósł przeciwko pozwanemu, W. W. pozew z żądaniem zapłaty kwoty 135.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem regresu ubezpieczyciela w stosunku do sprawy wypadku komunikacyjnego w oparciu o § 33 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2000r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Nadto domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu.

Na uzasadnienie podał, iż pozwany był sprawcą wypadku komunikacyjnego w dniu 19 listopada 2001r., wskutek którego śmierć poniósł S. M. (1). Powód, w toku postępowania likwidacyjnego, wypłacił najbliższym członkom rodziny poszkodowanego zadośćuczynienie za krzywdę w łącznej kwocie 135.000 zł., której doznali wskutek nagłej utraty

więzi z S. M. (1),. Wobec tego, że sprawca wypadku był w stanie nietrzeźwości w chwili zdarzenia, zasadne stało się skierowanie wobec pozwanego roszczenia regresowego.

Pozwany, W. W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Podniósł, że powód nie wykazał, aby wypłacone w toku postępowania likwidacyjnego świadczenie było adekwatne do rozmiaru krzywdy osób bliskich poszkodowanego. Podkreślił również, że brak jest dowodów, które wskazywałyby na to, iż w toku postępowania likwidacyjnego przeprowadzono czynności wyjaśniające okoliczności istotne dla sprawy. Zarzucił, iż ubezpieczyciel wypłacił zadośćuczynienie jedynie w oparciu o stopień pokrewieństwa z osobą pokrzywdzoną, nie zaś w oparciu o ustalenia dotyczące więzi emocjonalnej łączącej zmarłego z poszczególnymi członkami jego rodziny. W toku procesu podniósł zarzut przyczynienia się poszkodowanego do krzywdy, albowiem w dniu zdarzenia był on pod wpływem alkoholu i wsiadł do pojazdu kierowanego przez pijaną osobą, wcześniej spożywając z nią alkohol.

Sąd ustalił:

W dniu 15 czerwca 2001r. W. W. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa ruchu drogowym w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości 1,7‰ alkoholu we krwi kierował z nadmierną prędkością samochodem osobowym marki C. o nr rej. (...), w wyniku czego na łuku drogi utracił panowanie nad pojazdem i zjechał na lewe pobocze drogi, gdzie uderzył w hydrant i słup sieci energetycznej, a następnie przewrócił się na prawy bok, czym nieumyślnie spowodował u S. M. (1) uraz czaszkowo – mózgowy, na skutek którego pokrzywdzony zmarł.

Sąd Rejonowy w Chojnicach w dniu 19 listopada 2001r. w sprawie (...) uznał W. W. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

(**bezsporne**, nadto wyrok Sądu Rejonowego w Chojnicach z dnia 19.11.2001r., k. 28).

W dniu zdarzenia posiadacz pojazdu marki C. o nr rej. (...) objęty był umową ubezpieczenia OC pojazdów mechanicznych w (...) SA (**bezsporne**).

W 2015r. rodzice poszkodowanego, M. i J. M. oraz rodzeństwo poszkodowanego, E., A. i K. zgłosili powodowi roszczenia w związku ze śmiercią S. M. (1), m.in. zadośćuczynienie za zaistniałą krzywdę. Powód przeprowadził postępowanie likwidacyjne pod numerem (...).

Dowód: zgłoszenie szkody z dnia 29.05.2015r. wraz z załącznikami, k. zgłoszenie szkody z dnia 24.07.2015r. wraz z załącznikami, k. 29 – 56.

Powód wypłacił matce S. M. (2) M., w dniu 25 czerwca 2015r. kwotę 13.000 zł. tytułem zadośćuczynienia. Następnie, w dniu 12 stycznia 2016r., wskutek zawartej ugody cywilnej – kwotę 32.000 zł. tytułem dalszej kwoty zadośćuczynienia.

Dowód: pismo powoda z dnia 25.06.2015r., k. 57, potwierdzenie wypłaty, k. 58, ugoda, k. 59, pismo powoda z dnia 12.01.2016r., k. 60, potwierdzenie wypłaty, k. 61.

W dniu 25 czerwca 2015r. powód wypłacił ojcu S. J. M., kwotę 13.000 zł. tytułem zadośćuczynienia. Następnie, w dniu 12 stycznia 2016r., wskutek zawartej ugody cywilnej – kwotę 32.000 zł. tytułem dalszej kwoty zadośćuczynienia.

Dowód: pismo powoda z dnia 25.06.2015r., k. 62, potwierdzenie wypłaty, k. 63, ugoda, k. 66, pismo powoda z dnia 12.01.2016r., k. 66, potwierdzenie wypłaty, k. 67.

Dnia 25 czerwca 2015r. powód wypłacił siostrze S. E. M. kwotę 5.000 zł. tytułem zadośćuczynienia. Następnie, w dniu 12 stycznia 2016r., wskutek zawartej ugody cywilnej – kwotę 10.000 zł. tytułem dalszej kwoty zadośćuczynienia.

Dowód: pismo powoda z dnia 25.06.2015r., k. 68, potwierdzenie wypłaty, k. 69, ugoda, k. 70, pismo powoda z dnia 12.01.2016r., k. 71, potwierdzenie wypłaty, k. 72.

W dniu 25 czerwca 2015r. powód wypłacił siostrze S. A. M., kwotę 5.000 zł. tytułem zadośćuczynienia. Następnie, w dniu 12 stycznia 2016r., wskutek zawartej ugody cywilnej – kwotę 10.000 zł. tytułem dalszej kwoty zadośćuczynienia.

Dowód: pismo powoda z dnia 25.06.2015r., k. 73, potwierdzenie wypłaty, k. 74, ugoda, k. 75, pismo powoda z dnia 12.01.2016r., k. 76, potwierdzenie wypłaty, 77.

Dnia 12 stycznia 2016r. powód wypłacił bratu S. K. M. kwotę 15.000 zł. tytułem zadośćuczynienia.

Dowód: ugoda, k. 78, pismo powoda z dnia 12.01.2016r., k. 79, potwierdzenie wypłaty, k. 80.

Powód wzywał pozwanego do zapłaty kwoty 135.000 zł. tytułem stanowiącej równowartość spełnionego na rzecz rodziców i rodzeństwa zmarłego Ł. M. świadczenia z tytułu zadośćuczynienia. Pozwany nie zapłacił powodowi żądanej kwoty, ani w całości, ani w części (**bezsporne**).

W chwili śmierci S. M. (1) miał 21 lat. W styczniu 2001r. zakończył służbę wojskową i powrócił do swego miejsca zamieszkania. Zamieszkał wspólnie z rodzicami oraz siostrami, A. i E.. Był bezrobotny. Pomagał rodzicom w prowadzeniu dwóch sklepów, położonych w C. i Ż.. Zaopatrywał je w towary.

S. M. (1) miał dobre relacje z członkami rodziny. Był otwarty i zabawny. Rodzina razem spędzała święta, celebrowała urodziny.

Dowód: zeznania świadka M. M. (2), k. 79, zeznania świadka, J. M., k. 80 – 81, zeznania świadka, E. M., 81v, zeznania świadka K. M., k. 82v.

O wypadku S. M. (1) został zawiadomiony jego ojciec, J. M. telefonicznie przez policję około godz. 2:30 w nocy. J. M. od razu przekazał tę tragiczną wiadomość swej małżonce, M.. Pojechali razem do szpitala, ale nikt tam nie chciał z nimi rozmawiać. Okazało się, że ciało ich syna jest w kostnicy. R. pokrzywdzonego nie mogli uwierzyć w śmierć ich syna.

Dowód: zeznania świadka, M. M. (2), k. 79 – 79v, zeznania świadka, J. M., k. 80 – 81.

W chwili śmierci syna, M. M. (2) miała 57 lat. Załamała się śmiercią syna. Często płakała. Czuliła ogromny żal. Od razu wystąpiły u niej dolegliwości somatyczne w postaci bólów brzucha, nudności i wymiotów. Już w pierwszych dniach po śmierci syna musiała skorzystać z pomocy lekarza. W ciągu pierwszego miesiąca schudła 5 kg. Miała trudności w zasypianiu. Wcześniej się wybudzała. Towarzyszył jej obniżony nastrój oraz poczucie osamotnienia. Przez pierwszych kilka lat towarzyszyło jej uczucie bólu w klatce piersiowej. Przez 8 lat codziennie odwiedzała grób syna. Tam czuła z nim więź.

Aktualnie towarzyszy jej uczucie smutku z powodu braku syna, szczególnie podczas świąt i uroczystości rodzinnych. Trudno jej jest również w dniu urodzin i śmierci syna.

Dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 20.08.2001r., k. 41, zaświadczenie lekarskie z dnia 23.07.2001r., k. 41v, zaświadczenie lekarskie z dnia 30.06.2001r., 42v, zaświadczenie lekarskie z dnia 18.06.2001r., k. 43, zeznania świadka, M. M. (2), k. 79v – 80.

J. M. w dniu zdarzenia miał 60 lat. Był wówczas na rencie. Silnie przeżył wiadomość o śmierci syna. Często płakał, myślał o nim. Razem z żoną odwiedzał grób syna przez 8 lat codziennie. Towarzyszyło mu ogromne uczucie smutku i żalu.

Stan zdrowia J. M. po dniu 18 czerwca 2001r. uległ pogorszeniu. Pojawiły się u niego duszności dławicowe. W pierwszych dniach towarzyszyło mu silne poczucie lęku połączone z zlewными potami. Występowały u niego również dolegliwości bólowe brzucha wraz z nudnościami w nocy. Schudł w pierwszych tygodniach po śmierci syna.

Aktualnie tęskni za synem.

Dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 08.08.2000r., k. 38, zaświadczenie lekarskie z dnia 20.08.2001r., k. 39, zaświadczenie lekarskie z dnia 23.07.2001r., k. 39v, zaświadczenie lekarskie z dnia 18.06.2001r., k. 40, zeznania świadka, J. M., k. 80v.

A. M. miała 22 lata w dniu zdarzenia. Była bardzo związana z bratem. Okres dojrzewania razem przechodzili. Radzili się siebie nawzajem. Spędzali wspólnie czas. Mieli wspólnych znajomych. Wiedziała, że może na niego liczyć.

W dniu zdarzenia była zagranicą. O śmierci brata została zawiadomiona telefonicznie przez M. M. (2). Nie mogła uwierzyć w to, co się stało. Niezwłocznie przyjechała do Polski, uczestniczyła w pogrzebie. Od października 2001r. rozpoczęła studia w Polsce. Po śmierci brata musiała sprawiać wrażenie, że jest silna, bo widziała, jak ciężko jest jej rodzicom. Nie jedli, nie spali, często płakali, starała się być silna, nie okazywać emocji. Czas żałoby przeżywała, w jej ocenie, przez okres 5 lat. Nie mogła się pogodzić z tym, że brat zginął nagle i tak blisko domu. W samotności przeżywała utratę brata, płakała w odosobnieniu. Nie chciała nikogo martwić.

Do dzisiaj odczuwa żal po stracie brata.

Dowód: zeznania świadka, A. M., k. 80v – 81.

E. M. miała 32 lata w dniu zdarzenia. Miała ona wówczas kilkuletniego syna, którego wychowywała sama. Między S. o synem E. M. nawiązały się bliskie relacje, co było niezmiernie ważne dla E.. S. pomagał siostrze opiekować się synem, zajmował się nim, szczególnie, gdy ta była w pracy, na dyżurze w szpitalu. Nie odmawiał siostrze pomocy. W jej ocenie, przez parę lat przeżywała żalobę po bracie. Najsmutniejsze były święta i uroczystości rodzinne.

Dowód: zeznania świadka, E. M., k. 81v - 82.

K. M. miał 26 lat w dniu zdarzenia. Już wówczas nie mieszkał z rodzicami. O śmierci brata dowiedział się telefonicznie od ojca. Przyjechał niezwłocznie do rodziców, uczestniczył w pogrzebie. Zaraz po śmierci brata K. M. powrócił do swoich codziennych obowiązków związanych z pracą oraz z rodziną, którą tworzył. Miał wówczas 3 - letniego syna. Nie rozmawiał z bliskimi na temat śmierci brata oraz odczuć, która im towarzyszą. Nie było relacji między synem K. a S.. K. M. nie miał konkretnych oczekiwań wobec brata.

Dowód: zeznania świadka, K. M., k. 82v - 83.

Sąd zważył:

Powództwo w dużej części zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone przez powoda do akt sprawy. Ich autentyczność nie była kwestionowana przez pozwanego. Nadto, sąd dał wiarę zeznaniom świadków, M. M. (2), J. M., E. M., A. M. i K. M.. Treść tych zeznań była spontaniczna, spójna i logiczna.

Roszczenie powoda ma swe źródło w § 33 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2000r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 2000r., nr 26, poz. 310), zgodnie z którym zakładowi ubezpieczeń przysługuje uprawnienie dochodzenia od kierującego pojazdem zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowania, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie lub w stanie po użyciu alkoholu

albo będąc pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.

Rozstrzygnięcie sprawy sprowadza się od ustania, czy wysokość świadczenia wypłaconego przez powoda w toku postępowania likwidacyjnego osobom bliskich pokrzywdzonego jest adekwatna do ich krzywdy. Pozwany bowiem zarzucił bowiem ubezpieczycielowi, że przyznał świadczenia bez podjęcia czynności wyjaśniających, które były niezbędne do skonkretyzowania krzywdy każdej osoby bliskiej poszkodowanego.

Nie buzi wątpliwości, że sąd rozpoznając roszczenie zakładu ubezpieczeń o zwrot wypłaconego świadczenia ubezpieczeniowego, nie jest bezwzględnie związany wysokością faktycznie wypłaconego odszkodowania. Wysokość dochodzonego roszczenia regresowego podlega kontroli sądu, gdyż granicą odpowiedzialności sprawcy szkody jest rzeczywista wysokość szkody. W toku procesu regresowego pozwany sprawca szkody może kwestionować wysokość i zakres świadczeń wypłaconych przez zakład ubezpieczeń, podnosząc w szczególności, że ubezpieczyciel świadczył nadmiernie w stosunku do szkody poniesionej przez pokrzywdzonego.

Zarzut pozwanego, iż wysokość świadczeń przyznanych osobom bliskim S. M. (1) mógł zatem zostać złożony w toku niniejszego procesu. Odnosił jednak niewielki rezultat, albowiem zakres świadczeń wypłaconych w toku postępowania likwidacyjnego odpowiada, zdaniem sądu, powstałej krzywdzie, za wyjątkiem świadczenia wypłaconego K. M., o czym będzie mowa niżej.

Wobec tego, że zdarzenie wywołujące krzywdę miało miejsce przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, to przyznanie zadośćuczynienia mogło nastąpić wskutek naruszenia dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., tj. jeśli naruszyło dobro osobiste, jakim jest więź emocjonalna z osobą bliską. Przyznanie świadczenia uzależnione było zatem od wykazania istnienia faktycznych emocjonalnych więzi pomiędzy osobą zmarłą o osobami bliskimi.

Zadośćuczynienie zaś miało rekompensować krzywdę za naruszenie dóbr osobistych osoby uprawnione, a na rozmiar krzywdy miały wówczas i mają aktualnie wpływ przede wszystkim: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny, wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (np. nerwicy, depresji), roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego. Zadośćuczynienie nie może być kwotą symboliczną, która dla pokrzywdzonych nie będzie odczuwalna ekonomicznie, albo odczuwalna w małym stopniu, bowiem prowadziłoby to do deprecjacji dobra prawnego, jakim jest prawo do życia w rodzinie i więzi emocjonalne pomiędzy jej członkami, a z drugiej strony, mając na uwadze ogólny poziom zamożności społeczeństwa oraz realia ekonomiczne, kwota ta nie może być wygórowana.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, tj. z zeznań świadków M. M. (2), J. M., E. M., A. M. i K. M. wynika, że rodzina M. była zżyta. Każda z osób bliskich związana była z S. M. (1). Wynika z niego również, że najsilniej i najtrudniej żałobę po poszkodowanym przeżywali jego rodzice. Krótco po śmierci ich syna odczuwali nie tylko ogromny żal, smutek i niedowierzanie, lecz również odczuwali fizyczne dolegliwości, nie mieli apetytu, schudli. Oboje musieli w związku z tym skorzystać z pomocy lekarza. Przez 8 lat codziennie odwiedzali grób syna, co obrazuje, jak głęboko przeżywali jego odejście. Zatem nie ulega żadnym wątpliwości, że kwota 45.000 zł. przyznanego zadośćuczynienia w toku postępowania likwidacyjnego jest adekwatna do rozmiaru ich krzywdy.

Również kwota 15.000 zł. przyznana A. M. i E. M. tytułem zadośćuczynienia jest odpowiednia do rozmiaru krzywdy, której doznały wskutek zerwania więzi ze swym bratem, S.. Mieszkały z nim razem u rodziców. Miały z nim dobry kontakt. Obie też przez długi czas przeżywały żałobę po jego śmierci.

Powyższe odczucia nie towarzyszyły natomiast K. M.. Świadek ten zeznał, że nie miał stałego kontaktu z bratem Ł., albowiem wyprowadził się z domu rodziców w czasie, gdy ten odbywał służbę wojskową. Po zakończeniu służby

bracia nie utrzymywali kontaktu, a syn K. nie miał żadnych relacji z S.. Świadek, K. M. zeznał również, iż po pogrzebie od razu powrócił on do swych codziennych obowiązków. Wobec tego, że zadośćuczynienie nie pełni tylko roli rekompensaty za samą utratę w każdym przypadku osoby bliskiej, lecz jest sposobem naprawienia wynikającej z tego krzywdy, ujmowanej jako silne negatywne uczucia przeżywane w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny, to uznać należy, że brak było dowodów świadczących o wystąpieniu tego rodzaju emocji u K. M., by przyznać mu świadczenie w takiej samej wysokości, jak w przypadku sióstr, A. i E. M.. Śmierć brata nie wpłynęła negatywnie na jego funkcjonowanie i głębokie poczucie krzywdy. Jednak z uwagi na fakt, że czuł więź z bratem, sąd uznał, że kwota 5.000 zł. była adekwatna do rozmiaru jego krzywdy.

Mając na uwadze powyższe, sąd uznał, że roszczenie powoda w stosunku do pozwanego zasadne jest w łącznej kwocie 125.000 zł.

Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutu przyczynienia się S. M. (1) do powstania krzywdy. Bezsporne jest, że sprawca wypadku był pod wpływem alkoholu (1.7 ‰). Nie są jednak znane okoliczności, w których S. M. (1) wsiadł do pojazdu, nawet nie wiadomo, czy wiedział, iż kierowca jest pod wpływem alkoholu. Pozwany nie zaproponował materiału dowodowego, który pozwoliłyby na jakiegokolwiek ustalenia w zakresie przyczynienia się pokrzywdzonego do krzywdy.

Mając na uwadze powyższe, sąd na podstawie par 33 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2000r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 2000r., nr 26, poz. 310) orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze, że zdarzenie wywołujące krzywdę miało miejsce w 2001r., a pozwany poniósł odpowiedzialność karną za swoje zachowanie. Wobec znacznego rozmiaru roszczenia, zasadne, zdaniem sądu, było nieobciążenie pozwanego kosztami procesu.

Na oryginale właściwy podpis